

Mobilność – przestrzeń, aktorzy i przedmioty

Zofia Kawczyńska-Butrym

Zakład Socjologii Ogólnej i Badań nad Migracjami

Instytut Socjologii UMCS

Mobilność w socjologii-

to ruchliwość/ „wędrowanie”, przemieszczanie
związana/e ze zmianą miejsca:

- w przestrzeni **geograficznej** (przekroczenie granic administracyjnych lub politycznych)
- w przestrzeni/**strukturze społecznej** (awans, degradacja)
- ale też:
 - nobilitacja wyjazdów zagranicznych (za żelazną kurtyną, współcześni migranci z Afryki)
 - nadawanie dodatkowej wartości zagranicznym firmom, produktom, towarom, nauce.....

Obszary mobilności

- Rynek pracy
- Edukacja
- Uczestnictwo w kulturze
- Nauka (*projekty międzynarodowe*)
- Kontakty społeczne (*znajomości, przyjaźnie, współpraca, przekaz informacji*)

Nowe przestrzenie i procesy ruchliwości

Mobilność:

rzeczywista –

- Ludzie = zmiana miejsca zamieszkania, nauki, pracy = migracja
- Towary i usługi

wirtualna – korzystanie z Internetu jako forma mobilności społecznej, przekraczanie wszelkich granic, nawiązywanie kontaktów

Kto „wędruje” / co jest mobilne

- Ludzie
- Przedmioty (rzeczy)
- Idee
- Technologie
- Konceptcje, wiedza, kultura, żywność,

Kim są aktorzy w procesach mobilności?

I. Ludzie - *mobilność wewnętrzną*

■ Praca i edukacja

mechanizmy mobilności przestrzennej w kraju
pochodzenia

stymulatory awansu społecznego

- przez zmianę kategorii miejscowości
- przez zmianę kompetencji zawodowych

Kim są aktorzy w procesach mobilności?

I. Ludzie - *mobilność zewnętrzna*

[z własnego wyboru]

- Brak pracy i bezpieczeństwa socjalnego – **migranci przeżycia**
- Chęć własnego rozwoju, zdobycia/uzupełnienia kapitału intelektualnego – **migranci mobilni**
- Mobilność edukacyjna - studia, „Erazmusy”
- Łączenie rodzin
- Misje – wojskowe, humanitarne, religijne

Kim są aktorzy w procesach mobilności?

I. Ludzie cd. - *mobilność zewnętrzna*

[pod naciskiem]

- × Lęk przed zagrożeniami (wojna, prześladowania) - uchodźcy
- × Przymus, nakazy, naciski polityczne – wywózki, wysiedlenia, paszport w jedną stronę
- × Ofiary handlu ludźmi – (praca niewolnicza, sexbiznes, handel narządami)
- × Najemnicy – „ideowi” (terroryści), wojenni

Zróżnicowanie mobilności

Każde z tych uwarunkowań generuje ruchliwość aktorów

- o innych charakterystykach społeczno-demograficznych

- o innych relacjach z otoczeniem społecznym
 - i w kraju pochodzenia
 - i w kraju przyjmującym

I. Ludzie cd.

Człowiek dokonuje **wyboru przestrzeni** lub **zmienia miejsce życia**
pod przymusem

- różnicuje cele i sposoby działania
- dywersyfikuje charakter oraz warunki pracy (*praca+ usługi*) i życia (2 domy, 2 rodziny)
- **uwzględnia** normy prawne, kulturowe obowiązujące w konkretnej przestrzeni społeczno-kulturowej
lub nie uwzględnia – wywołując reakcję otoczenia społecznego

II. – Nieosobowi aktorzy mobilności

- **Mobilność = „zdobywanie”, „zajmowanie” nowej przestrzeni**
 - Korporacje
 - Transport (*firmy międzynarodowe*)
 - Usługi

„Transfer” osób

- Podporządkowanie osób interesom firmy/korporacji
- Organizacja ich życia:
 - Stała mobilność
 - Życie codzienne w korporacji (nienormowane godziny)
 - Brak powiązania z miejscem i osobami bliskimi
 - Trudności założenia /utrzymania / trwałości rodziny
- Wysoki prestiż pracy przy ryzyku jej trwałości (fluktuacja = korporacja ciągle stawia na młodych)

„Wędrownka” rzeczy, kultury, smaków, zapachów

- Przepływ towarów, potraw, zwyczajów,
 - wraz z migrantami wędrującymi
 - poprzez handel i transport

Uwagi końcowe

- Mam świadomość:
 - wielowymiarowego charakteru mobilności
 - ogromnego pola analiz i badań
 - przy tak szerokiej koncepcji – zbyt pobieżna, skrótowa jej prezentacja.

Życzę Państwu sukcesów w analizach
badaniach i dyskusji nad mobilnością

i dziękuję za uwagę